

Burgemeester Jansenplein 1, Hengelo

Inleiding

GEMEENTEHUIS, gebouwd tussen 1958-1963, naar ontwerp van architectenbureau Berghoef en Klarenbeek. Het complex is gesitueerd in het hart van de oude dorpskern tussen de Thiemsbrug en het oude raadhuis. Het idee van het gemeentehuis, waarbij rondom een centrale hal representatieve en werkruimten gegroepeerd zijn, was geïnspireerd op het stadhuis van Stockholm van R. Ostberg uit 1923. De toren, die geheel vrijstaat van het stadhuis, vertoont een sterke vergelijking met de toren van het Palazzo Vecchio te Florence.

In het gemeentehuis is veel gebruik gemaakt van toegepaste kunst. De baksteenfriezen in het exterieur zijn een ontwerp van R. Holtrop en zijn uitgevoerd in geglaazuurde baksteen. In de hoofdgalerij, langs de hal, hangt een keramisch fries van F. Jacobs. De raadzaal en de burgerzaal bevatten mozaïeken van J. en C. Goeting. De mozaïeken werden overwegend uitgevoerd in marmer en natuursteen. Een aantal essentiële onderdelen werd echter in glasmozaïek uitgevoerd vanwege de felle kleuren en schittering.

Onder in de toren zijn muurschilderingen aangebracht van P. Verberne. In de lantaarn bevindt zich een carillon dat in 1961 gegoten werd door Petit & Fritsen. De hekken op de sierballustrade/buientrappen en het balkon zijn uitgevoerd door H.H. Leusink en bevatten symbolen van de Hengelose industrie.

Indeling

Het gemeentehuis is opgetrokken vanuit een rechthoekige kern. Deze wordt gevormd door een overdekte hal (binnenplaats), opgaande over de eerste, tweede en derde verdieping, die wordt omsloten door vier bouwblokken. De hal is gelegen op de eerste verdieping en fungeert als centrale verkeersruimte met rondom vertrekken voor de secretarie-afdelingen.

De tweede verdieping geldt als representatieve etage en bevat aan de zuidzijde de kamer van de burgermeester en de kamer van burgermeester en wethouders. In het hoofdblok, aan de oostzijde, bevinden zich de burgerzaal, koffiekamer en de raadzaal. Deze representatieve vertrekken hebben door de ligging aan een grote galerij een directe relatie met de centrale hal.

Op de begane grond, de derde verdieping en etage boven de raad-, en burgerzaal zijn de resterende ruimten voor het ambtelijk apparaat gevestigd. Onder het gehele gemeentehuis bevinden zich kelders. In de noordzijde zorgen twee trappenhuizen en twee liften voor de verticale verbindingen van kelder naar de hoogste verdieping.

Constructie

De kern van de constructie van het gemeentehuis bestaat uit een betonskelet met vloeren van geprefabriceerde betonbalken en vloerplaten. De buitenmuren zijn opgemetseld in Brabantse steen, hier en daar in sierverband gemetseld. Daarin bevinden zich buitenkozijnen van hout met vensters van aluminium met dubbel glas. De daken zijn gedekt met dakleer, bedekt met een koperpleetlaag. De toren is massief gemetseld in baksteen. Op de toren bevindt zich een lantaarn met een omstelsel betonskelet met daarin een stalen klokkestoel.

Omschrijving

De zuidgevel

De zuidgevel is verdeeld in twee delen. Het westelijk deel is ritmisch ingedeeld met behulp van rechthoekige vensters op alle verdiepingen. Het oostelijk deel van de gevel is teruggelegen ten opzichte van het westelijke deel en vormt de kopse kant van het hoofdblok aan de oostzijde. Dit deel van de gevel is overwegend blind. Alleen op de begane grond bevinden zich vensterpartijen met daarboven een fries van geglaazuurd baksteen. Tussen de twee geveldelen is de hoofdingang gesitueerd. Deze bevindt zich op de eerste verdieping en is toegankelijk via een grote trap, met granieten traptreden en bronzen leuningen met decoratieve elementen. De trap loopt langs de vensterpartijen van het oostelijk bouwdeel en heeft aan boven-, en onderzijde een bordes. Het bordes op de eerste verdieping wordt gedragen op kolommen. Hieronder bevindt zich tegenwoordig een nieuw ingangsportaal. Het bordes op de begane grond is gelegen op het plein aan de voorzijde van het gemeentehuis. Boven de ingang bevindt zich een luifel, gedragen op bronzen kolommen met detaillering.

De voorgevel (oostzijde)

De voorgevel is gelegen aan de oostzijde van het gemeentehuis, aan een voorplein. In de gevel is duidelijk de representatieve etage te onderscheiden. Deze etage wordt als het ware gedragen op betonnen kolommen bekleed met natuursteen en een kordonlijst. Daaronder is de gevel iets teruggelegen en bevat twee rijen rechthoekige vensters en onderaan een rij keldervensters. Tussen de verschillende rijen vensters is schoon metselwerk aangebracht. De rechterzijde (N) van deze gevel is open gelaten. Hier wordt de verdieping gedragen op diverse kolommen waardoor het idee van een galerij ontstaat.

Boven de kordonlijst bevinden zich vijf grote vensterpartijen onder betonnen lateien en met betonnen roedeverdeling. Achter deze vensters bevinden zich de raadzaal en de burgerzaal. Tussen de vensterpartijen van de burgerzaal (Z) zijn iets verdiept gelegen vensters geplaatst met dubbele deuren en een frans balkon. Tussen de burgerzaal en de raadszaal bevindt zich een balkon met betonnen balkonplaten met bronzen hekwerk. Daarachter drie kozijnen, waarvan de middelste een dubbele deur bevat. Boven deze deur bevindt zich een bronzen baldakijn, gedragen op twee smalle, lange kolommen. Aan weerszijden van het baldakijn zijn ronde, dichtgemetselde vensters aangebracht. Links naast het balkon bevinden zich twee vensterpartijen van de raadzaal met daartussen het wapen van de gemeente uitgevoerd in een natuurstenen reliëf, door Martin Stolk. De gevel wordt beëindigd door een rij vierkante vensters op de derde verdieping.

De noordgevel

De noordgevel bestaat net als de zuidgevel uit twee delen. De kopse kant van het hoofdblok bevat een venster in de geveltop onder betonnen latei, met frans balkon. Daaronder is de gevel blind. Op de begane grond en eerste verdieping zijn friezen aangebracht met geglaazuurde bakstenen, met in elk fries vierkante openingen, die uitkijken op de galerij. Rechts daarnaast bevindt zich een tussenlid, waarachter het trappenhuis is gevestigd. Hierin bevindt zich een verticale rij kleine, vierkante vensters. Daarnaast is de gevel ingedeeld met behulp van vierkante vensters, die in groepen van twee over de gevel zijn verdeeld. Wanddecoratie in geglaazuurde bankstenen door van Riemko Holtrop, voorstellende dieren en bloemen uit Twente.

De achtergevel (westzijde)

De achtergevel is ingedeeld in vijf traveeën met behulp van hemelwaterafvoer. De eerste drie traveeën zijn gelijk en ingedeeld met rechthoekige vensters. Uitzondering in de gevel vormt hier de derde verdieping. Daar bevinden zich grote vensters onder betonnen lateien, met frans balkon en dubbele deuren. De laatste travee bevat een weergang tussen de tweede en derde verdieping. Deze wordt gedragen op ijzeren steunen op gemetselde consoles. De weergang is geheel omgeven door glas.

De toren

De toren is opgetrokken vanuit een vierkante plattegrond, in baksteen. De toren werd massief gemetseld en bestaat uit twee schachten, waartussen de trappen zich bevinden. In de oostzijde van de toren bevinden zich kleine vensters. Beneden in de toren bevindt zich een doorgang. Op de toren staat een lantaarn met aan elke zijde twee smalle, rechthoekige openingen. De lantaarn rust op een trans op gemetselde steunen en met een houten balustrade. Op de trans bevinden zich vier klokken met houten wijzerplaten. De toren wordt bekroond door een bronzen windwijzer van Jan en Marie van Eijl-Eitink welk de titel Levensgang draagt.

Waardering

Het object is van algemeen belang vanwege de architectuur- en cultuurhistorische waarden die tot uitdrukking komen in:

- Representatief voorbeeld uit het oeuvre van architecten bureau Berghoef & Klarenbeek
- Gaafheid van de hoofdvorm, met uitzondering van de nieuwe entree op de begane grond
- Zeer beeldbepalende ligging in centrum van Hengelo
- Architectonische detaillering, materiaalgebruik en aanwezigheid van toegepaste kunst

Adres	: Burgermeester Jansenplein 1
Postcode + plaats	: 7551 EC Hengelo
Kad. gemeente	: Hengelo (ov.)
Sectie + nr(s).	: O nr. 4985
Naam object	: gemeentehuis
Oorspronkelijke functie	: gemeentehuis
Huidige functie	: gemeentehuis
Datering	: 1963
Architect	: J.H. Berghoef
Aantal bouwlagen	: 4
Kapvorm	: zadeldak

Materialen

Gevels	: baksteen
Dakbedekking	: dakleer
Kozijnen	: aluminium

Burgemeester Jansenplein I

